

Ornel Archivo de N. Monast. de Valdepeña
 Capon de la letra KN. De la qual se halla la Donacion
 que el V. D. Jaime el Primero de Aragon hizo a
 D. Theresa Gil de Vidaura de Villa de las Alublas
 con todos sus terminos y Pertinençias confirma
 da por D. Martin Rey de Aragon; cuya Donacion
 se hizo estando en Lerida en las Nonas de
 Abril año 1257; y la confirmacion en 6 de
 Diciembre 1401 y diez años =

Sateat uniuersis quod Nos Jacobus Dei Gratia Rex
 Aragonum, Valentie etc. Damus, concedimus
 et assignamus per Hereditatem propriam fran
 quam, et liberam Vobis Donna Theresa Gil
 de Vidaura, et Vestris in perpetuum Villa
 rum que est vocatum las Alublas in Reg
 no Valentie cum terminis et Pertinen
 tijs suis omnibus, sicut terminis eiusdem
 dividuntur et terminantur cum termi
 nis de Lerida, et de Andilla, et de Prepos, et de
 Exerica, et cum terminis de Alaura predic
 tum. Itaque Villarum Vobis et Vestris da

mes in perpetuum ad popularium ad me
liorandum cum Furnis, Molendinis terris
Cultis et incultis, Aguas, Erbos, Pratos et Par
tus, Venationibus, Silvis, Garreys, Lignis,
et Arboribus, diversorum generum et Pla
nis, Montibus et^a =

Iqualm^{te} se hallava Concordia hecha en true^{da} de
y el Monasterio de Valdevento y sus vasallos de Alca
za y Alcablas hecha en el año 1434 y expresa que
los vecinos de Liria puedan entrar a Paces
amplias a una pax a estar, estar a Dia y a noche
coger Esparto y sacarlo francam^{te} sin ninguna
Pena ni pagar derecho Paso ni otra cosa, y que
tambien puedan hacer Lira pero no Cortar An
boles de rios pero esto solo en los Pedanos de Liria
sig^{tes} = Comenzando de un Mopon que parte tres
terminos que son Liria Alcaza y Obcau; Esto
Mopon derecho a un to san que esta en Vista de
Nava de Avarillas a do Paso poco mas o menos
de la senda que sube Aragon a xribayen Vista
de do Primer Mopon: Esto total derecho al Mar
de Sag^{ra} de Lopus, Este al Mar texado que agora se
dize Cucalon: Cucalon derecho al Mar de Carras

calero; I aque á la torreilla tomando la fuente
y la torreilla al término de Xerica etc. cuya con-
cordia es la que tiene hoy en el Archivo de Alcublas =
tambien hay otra concordia en la que se dexan algu-
nas cosas de la antecedente y los Cap. 1.º 3.º y 4.º

Quen =

Primerament es concepit que en los terminos limi-
tats e confrontats en la dita sentencia arbitral
es concordia de los de los de Abuxa y Alcublas, los
vecinos y havitadores de una e qual se ota de aquellos
pueden haver facultad libre de sembrar e cuniment
de Peras de fex o fex fex de Peras de qual se ota de una e
y trauxer o fex trauxer aquella cosa de los de una e
de Arbores secas pero no de vites sino solo pe-
ra de una e de la otra

2.º que pueden los de una en los ditos terminos de sus limi-
tats Casas etc.

3.º que los vecinos y havitadores de Abuxa y Alcublas
pueden fex tot lo que se ota en los ditos terminos de
de una e de sus limitats en dita concordia de
con los de una o poder en los ditos terminos de Abuxa
y Alcublas que tienen limitat =

4.º que pueden amparar de los ditos terminos
senalats qualquiera vecino o havitador de los
sobreditos Universitats ab prestes y prestas

El Nigra tant q'os com me nit, Equalse
vol Perrones etia

Esta concordia se hizo en Valdepto en 27 de Mayo de
año 1438 = Mas se ve hallar desde el f.º 174 has
ta el 176 del Libro titulado Registro de Capones del
Archivo

Compendio

Anno a natiuitate dñi Millesimo cingentesimo quinquagesimo die vero
 Intitulato vicesimo primo mensis iunioris / Los magníficos
 mire Percepo capdemla y mire Hieronymo de aliaga doctores en
 casen dret advocats pes lo dit mire Percepo capdemla advocat del
 monestrie e/ omni de Valldichrist / Vniuersitats de altura e/ les al-
 cubles arbitres entre les dites parts elets e/ nomenats pera la decisio
 de la causa e/ diffinitia q/ entre les dites parts e/ vniuersitats sobre la
 decisio e/ determinacio diles qestions e/ plets q/ entre dites vniuersi-
 tats son estades suscitades y que se espere a susitar / oides y vistes les
 putesions hinc inde allegades. E/ foyen delliberats prests y apa-
 rrellats donar e/ promulgare sentençia entre les dites vniuersitats e/ parts
 llon e/ arbitrario e/ declaracio rnoçias y demanats los notaris de jusseits
 e/ rebedor de la dita e/ present sençia e/ declaracio e/ los testimonis de
 jusseits presents instantis e/ requerims los difrets en forma foyes nos.
 Jndich del omni e/ monestrie de Valldichrist. Miguel benedito Jndich
 de la vila de altura e/ Percepo machi notari Jndich del lloch de les alcubles
 de vna e/ en honorat abad nos Jndich de la vila de lliur de alter do-
 nare e/ promulgare la dita sentençia llon arbitrario e/ declaracio la qual
 pny boçnat vuent kmdant notari rebedor de aquella foyes ubida
 e/ publicada e/ es del tenor seguit.

Jhs. Los magníficos mire percepo capdemla e/ mire hieronymo de
 aliaga doctores en casen dret advocats pes lo dit mire capdemla ad-
 vocat del monestrie de Valldichrist e/ vniuersitats de altura e/ les alcubles
 E/ lo dit mire aliaga advocat de la vila de lliur als quals p/ les dites vni-
 uersitats e/ prior de dit monestrie la qestio e/ demanar que entre les dites
 omni e/ vniuersitats sobudites de altura e/ les alcubles de vna E/ la dita
 vniuersitat de la vila de lliur de alter es estada omni e/ a la declara-
 cio dels quals les dites parts son totmes estar sobre la decisio e/ determi-
 nacio dels plets qestions e/ putesions que entre les dites parts son estades
 suscitades e/ se espere a susitar per rago e/ causa dels ampuns de vna
 denia que foyen constreuida p/ lo Exmo dux de Calabria dins en lo ter-
 me de la dita vila de lliur / Laqual los vchims y gub^{ns} de les alcubles
 altura e/ lo dit omni putesio poden ampunar ab molta pacifia mes
 vltra la dita denia / Conforme a vna sençia arbitral donada e/ pro-
 mulgada entre les dites parts en lo any Mil quatrocents trenta y a/ des-
 de maig publicada p/ lo Exmo fraru franso daxador donat del monestrie

4

de porsari del orde de Carroixa / e en Arnau d'la Boatella
nosr velti / e habitador d'la dita vila de liria com p'
arbitres / e les dites vniuersitats elects / e nomenats p'
cebuda / e los distrets en l'homas somes / e miqt garnia
vrotaris ab la qual lo di Conuent / e vniuersitats po
den / e deuen ampruar es to dit tros de terme on la
dita deuesa es estada condrubida no obstant lo pri
uilegi que per part d'la dita vila / e vniuersitats
de liria se allega segons cauall se dira. Per on les
marques / e penyores que les guardes / e offinals d'la
vila de liria han fetes en los bestians del monestir
/ e cert particular d'la vila de les Almbles per hauer
entrat / a pasturar dins la dita deuesa no serien esta
des ben fetes ni aqlls hauer enorregut en pena al
guna. Et vice versa, pretenen lo Sindich / e offinals
d'la dita vila de liria tot lo contrari / co es que iatfia
la desus dita concordia fos feta entre les dites vniuersi
tats / e la dita deuesa sia estada feta apres d'la dita
concordia / aquella no fosh feta ni determinada per
la dita vniuersitats de liria / sino per lo Exmo Sic
Duch de Calabria tenint licencia de sa maiestat per
vsos tantum de sa Mat^r / e de sa Ex^{ta}. Lo qual no
sols prohibi / e veda q' en la dita deuesa ninguna per
sona pogues entrar / a ampruar aqlla ne per ningun
vs / que no fos d'la dita vniuersitat de liria / Sed etia
als mateixos naturals / e veltins d'la dita vila de liria
imporant gras penes als contravenims ab guardes / e velti
des exemptions axi de bens com de persones / per on la
dita vniuersitat de liria / iatfia no fosse en reuer d'la
dita concordia / per hauer tant de temps q' aqlla era
estada feta / aqlls no han priuar als dits frares / e
vniuersitats part contraria dels dits vs / e amprius
que per raho d'la dita concordia / e sententia arbitral
aqlls pretenen tenir en dita deuesa / o part de terme
En les marques q' al pnt la dita vila de liria / e offinals
de aqlla han fet als pastors del diu monestir / e a cert
particular de les Almbles per hauer entrar ab dits bestians

en la dita deuota perq̄ la dita vniuersitat de lliria te pri
uilegi / e concessio de sa M^{or} atorgada ala dita vniuersi
tat en lo any M, D, ~~cccc~~ xij. ab lo qual los dona p
atorga pleno iure la dita deuota post felices dies del diu
Lxx^{mo} Sor Dush de Calabria. Rom per la mort de
aqtl los offinals dlla dita vila de lliria vsant del diu
priuilegi haicn potat guardes pera guardar aqlla ha
rentrobat que lo desus dit bechar haicn entrat dms
en la dita deuota no podent aqtl esdar ni pasturar
en aqlla obstant la prohibicio de no poder entrar en la
dita deuota marraren / e penyotare aqtl. E perro en vir
tut del dit priuilegi se ha de dir / e es cert dites mar
ques ced estades ben fetes no obstant lo que per la para
cohraria se diu / e allega q̄ en virtut dlla dita sentennia
arbitral les dites vniuersitats no podien ni poden alle
gar rotra lo que es esdat sentenniat ab dita arbitral
sentennia ningun priuilegi / rescrip / franquia es / pera
es cert / e molt notori que la dita vniuersitat de lliria
segons q̄ ab lo dit son priuilegi se pot veure que aqlla
no ha impetrat dit priuilegi / res / e ampriu si algun temia
la part rotraria en la dita deuota perq̄ ia ha molt temps
havia segons desus es dit aqtl era p̄hibit per sa Lxx^{na} mo
tu p̄prio se no ia instancia dlla dita vila. y lo priuilegi q̄
aptes p̄sa ma^{tan} li es estat atorgat ala dita vila li era
estat atorgat de rosa p̄pria rom era la dita deuota la qual
era p̄pria ja desfa maies / e en la qual ninguns compius la
part altra temia. E si per ningun temps los hauiat tengun
aqtl hauien ja restat. E axi estant les dites roses / e les dites
marques p̄ aqtl fetes en los dies bechar serien / e son esta
des ben fetes. Lege s̄i h̄ permiscere. E la part rotraria no
poder ni deure entrar / e ampriu ni pasturar en la dita
deuota. Et tot lo q̄ desus es dit / e per lo que demes de Just
et als resulta pretendre / e vice versa, per part del dit no
ne / e de Valldehord / e vniuersitats de Alrua / e deleb
Almbles tot lo rotrari dient / e allegant etiam q̄ lo dit pre
tes priuilegi no podia en res mudar ni alterar la dita ar
bitral sentennia / e capirols / e conuocia p̄ les dites parts
feta ala qual sentennia / e conuocia tot temps es estada serua

da entre dics parcs / e les dics vniuersitats han ampuar
dins los termens de la dita vila de Liria dins aqlls llimis
lmitors y espenfirans en la dita arbitral sentencia. Les dics
representats y penyores fetes p la dita vila de Liria no poden
efer fetes p aqulla p quant lo dit Senyor de paricular
de la dita vila / e vniuersitat de les Almbles entrare libe
ramet axi rom podien entrar dins los dics llimis sens en
rozer en pena alguna segons p la dita sentencia se capi
tols apar. Et q pro se ha de declarar que les dics penyors
e representats nos podien fer / e q los dics Senyors / e altres
persones de la dita vila podien entrar / a paricular / e p
rollir espart / e fer altres coses que juxta tenor de lo
dita sentencia poden fer. Et etiam pretenem moltes al
tres coses et signater que la dita deuosa reiau y ha reiau
pur dins lo dit lloch / e terme hon lo dit Comtes y vniuersi
tats de altura / e les Almbles vchins / e habitf. de aquelles
juxta la dita arbitral sentencia poden ampuar axi de
mz rom de dia / rollir espartat fer lenya / e altres coses
fara domhs / a veure si lo dit real pmiuigi y les presentes
deduhtides p la dita vila de Liria obsta a les pretenions
deduhtides p lo Rm. Comtes y Xoncedir de Valldehri
e vniuersitats de altura / e les almbles. Et qual de les dics
parcs te millor de dret y iudf fundada sa intencio p q
fauilmet y sens despetes algunes pugam traure les dics
parcs de plet / e qestions y donar / a cada vna de aquelles
son dret y iudf.

Et ates e considerat q ab la desus dita arbitral sentencia
entre les dics parcs donada / e promulgada fons donada
ley / e forma rom y en quina manera les dics parcs po
dien admixem ampuar / co es lo dit Xoncedir / e son
uom de Valldehri / e vniuersitats de altura / e les al
mbles en lo terme de la dita vila de Liria / o en terra
parc de aqll p designada y espenfirada en la dita arbi
tral sentencia / co es esmentat al mollo de la roua negra
q parteix lo terme de la dita vila de Liria / e de la
vall de olrau / e de dit mollo auant dreta via al mas de
Les girbeses apellant del tender / e del dit mas de les gir

beses dreta via ala bassa apellada dena ferranda / e dela dita
bassa auant dreta via ala bassa apellada den pere de
gerp / e dela dita bassa apellada den pere de gerp auant
dreta via al rabetto / e mas den pere ferrer Laurador
e del dit Cabetto / e mas auant dreta via ala bassa apella
da den Pere Bernat Serra prenent les dites basses e
abeuradors als dites besties / e bestians / e dela dita bassa
apellada den Bernat Serra auant dreta via al rabetto apel
lat del figuerat / qui esta endres del mas dels vidats
e del dit prop rabetto auant dreta via al rabetto apel
lat del mal jornal / e del prop dit rabetto auant / a una
penyeta roia q̄ esta en vn colladet de sa lo mas apella
den domingo Sino / e dela dita penyeta roia auant dreta
via al dit mas den domingo Sino. E de dit mas apella
den domingo Sino auant dreta via al mollo dels ~~roiet~~ rouatel
les q̄ parreix los termes de andilla y de Liria. E nax
q̄ los dies fronts de Conue / e vniuersitari de Almuza /
les almbles vehins / e habitadors de aquells ab la dita ar
boreal sentencia poden entrar aquells / e qualseuol de
aquells ab lurs besties / e bestians / a ampuinar / pasturar
/oure / amalladar / estar / rovir / e reoure espart de dia
y demit francament sens pagar algun dret / o pena / bau
/ o ronomia alguna dins lo nos / e terme dela dita vila de Liria
desus llinyar y desclarar / e passar per los assagadors per
qualseuol part del dit terme dela dita vila franch de
tot pas / e assadura / e altre qualseuol dret / e preprar
lo dret del delme q̄ se ha de pagar deles rianes / o riu
anios dels dies bestians q̄ naixen en lo dit nos / e para
de terme dela dita vila desus llinyar y espenfria en lo
dit segos desus es dit poden entrar / pasturar /oure y amal
ladar / e estar. E la dita vila / vniuersitari y particular
de la dita vila de Liria en los termes dels dies monedre
de Valldehrib / Almuza / e les almbles / co es q̄ prenien
aquells / e qualseuol de aquells / e lurs besties / e bestians en
batjar / estar / peixar / pasturar / e ampuinar /oure / amal
ladar / asedar / estar de dia y demit / e collir espart / e reou
re aq̄l francament / e delivre sens alguna pena / bau / e ra
lomia / e sens pagar dret algu de pas / e assadura / e altre
qualseuol / e sens altra qualseuol reboms / e coruin deles

paris i e trosos dels termes de les dñes vniuersitats dels llochs
de altura i e les Almbles designans i e declarans q̄ les limitacions
i e designacions infra següent. És a saber esmentats. En un mol
lo que parteix tots termes / eo es Terme de Liria / Terme
de Almira i e Terme de Holorau i e del dit mollo anant dreta
via a vn Jodalel qui està a vista del pla de fanauella
a quanta passos poch mes / o meys / a mandreca dla senda
que munta lo assagador amunt i e en vista del dit p̄nce mollo
del prop dit trossal anant dreta via al mas de miguel
Lopes apellat lo mas de adzamia. E del dit mas dreta via
anant al mas apellat lo mas Texada i e del dit mas Texado
anant dreta via al mas de Canastalejo i e del dit mas de
Canastalejo anant dreta via ala Joruzilla prenent l'arquo
dla font dela dita Joruzilla q̄ abeurador ales dñes besties
i e besties. E dela dita Joruzilla anant dreta via al Terme
de Xeriva. En axi que la dita vniuersitat de Liria vetimb
i e laburadors de aglla i e qualsseuol de aglls i e lurs besties
i e besties p̄uixen entrar / pasturar / aser / estar / jaure /
p̄ amalladar / i e ampicuar / e rollir e part i e naure aquell
de dia p̄ demir i e p̄ tot temps en los dñs rrossos i e paris de re
me desus designans i e designades vers lo Terme dla dita Vila
de Liria exceptans los Doullars / o part de aglls i e redonda
de les Almbles. Dels quals ampicus / franqueses / e libeccans
vsas y poguis vsar rasma de les dñes paris en los termes del
altra desus designans / no obstant qualsseuol furis / p̄uilegi
i e grans obtesos ni obtemidos com mes l'legomier ronsa
ad la desus dita arbitral sentencia / de forma i e manera que
entara que la desus dita deuesa la qual com dit es esta
situada dñs aglla part del terme de Liria que los dñs
monestir i e Conuey y vniuersitats de Almira y les Almbles
poden ampicuar sia estada fera q̄ lo dit Exmo Sr^o Dux
de Calabria en virtut de real p̄uilegi / a Sa Ex^{ta} morgan
y apres ab lo dit altre p̄uilegi ala dita vniuersitat ala
dita Vila de Liria que apres mort del dit Exmo Sr^o Dux
de Calabria restas y fos la dita deuesa dla dita vniuersitat
axi en la forma que fon arrogada al dit Sr^o Dux de Ca
labria empero les dñes rrossos dels dñs p̄uilegis ni lo cer
feta la dita deuesa en virtut de aglls pogue ni ha pogut
p̄iudicar als dñs monestir i e Conuey y vniuersitats de
Almira y les Almbles onto dret y temen y tenen en vir

tut de la dita arbitral sentència de la qual en dits reals p^{ri}mi
legis nos feu ne fa mençio alguna y en derogacio ~~ya de~~
de la qual nos podien obtenir p^{ri}uilegis alguns ~~ya de~~ Lo
tenem en dita arbitral sentència. Per on es als manij
fes d'amer se veu q' les penyores que son estades feres
p' los guardians de la dita Vila de Liria en la dita deusca
dels bestiar del dit Monestir de Valldesbrist y de
alguns particulars de les Almbls q' padurau en la dita
partida de Terme adaglls q' mes padurau son estades
indebitam^{en} et munta feres se n'otra forma de la dita arbi
tral sentència. Laxi en aquest cap som de parer q' n'hi
se declaram manij que les dits penyores sien tornades p'
ret' d'indides als amos de les dits viles p' exornio de la
dita arbitral sentència La q' p'ros temps inuolablen^{te}
ha de est seruada y guardada entre les dits parts.

En respecte de les penes en les q'ls presenten los dits Con
uents se monedir se Vniuersitats de Albuca se les
Almbls se Sindichs de aglls q' serien enroregus los veltim^{os}
y habitadors de la dita Vila de Liria p' hauer fes les
dits marcs se penyores en los dits bestiar n'trauen a la
dita arbitral sentència. De les penes en les quals present
la dita Vniuersitat de Liria seria enroregus lo dit Monestir
p' hauer ennat lo bestiar de aglls q' padurau en lo ter
me de la dita Vila de Liria vltra y fora de la dita par
tida se terme en la dita arbitral sentència to tenguda Attest
y responder q' semblar materia de penes es odiosa y ninguna
de les dits parts se gana de leuar ni exornar penes a l'otra
maiorm^{en} hauer tengus entre si molt bon veltim^{os} y
concordia desde la dita arbitral sentència enra que ha cent
y denou anys. Som pro de parer arbitram y declaram q'
ni los dits Monestir de Valldesbrist y Vniuersitats de
Albuca y les Almbls puguen demanar hauer ni n'sequir
penes algunes p' la raho deus dita dita Vniuersitat
ni particulars de la dita Vila de Liria p' la dita n'traueno
ni la dita Vniuersitat de la dita Vila de Liria ni parti
culars de aglla puguen demanar hauer ni n'sequir pena
alguna p' la dita enra del dit bestiar del dit Monestir.

de Valldehrist / ans la vna part alaltra / e laltra a laltra
se absolque / e se hauen de absolve y diffinir rom nosaltres abla
p^m los absoltem y diffinim deles dres penes y almes qualseuol
q fins al dia dta publicano dta p^m nostra arbitral
sentencia dit lou / e declaracio hauran entoreguem. Procegn
se declaram q en respecte de qualseuol altres persones los
dres honores de Valldehrist / y les dres vny
uestrars de Almeria y les Almbles la dria deueta y los dres
reals privilegis / a dita vila arcepari resten / e resten en sa
força / e valor lincans / e romollans qualseuol fermes de
dret / fermars / ymittos y obliganos p qualseuol deles d
res parts posades / e feres p la raso desus dria / singulari sub
singulis referendo: Absoltem les dres parts deles despres
Manant adagtes / e a rascuna de agtes q entotinent que la
dita nra arbitral sentencia dit lou y arbitranio los sera testa
se yntimada loen y apuen aglla iuyta parata et ymitta
dela primera linea fins ala darrera inclusiu pure et simpli
iter sens rordino y retencio alguna. Laxp. v. Capdeuila
de alrez ex arbitris. v. de Aliaga alrez ex arbitris
Lata fuit sententia p los dres magnificos mirer pere joan
capdeuila / e Hieronym de aliaga arbitres damum dria
donada / e ymulgada / a xxij. dia del mes de Nohembre
Any dea Nativitat de nre Sr Deu MIL Cinhrents
Cinquata p. p. enyals dels dres magnificos mirer pere
joan Capdeuila / e mirer Hieronym de aliaga arbitres qui de
sus que la dria Sentencia lou / e arbitranio donare se ymit
garen

Presens foren p Testimonis ala publicano dea
dria Sentencia los honor. en joan miqt verguer
dels magnificos ymars dta Ciutat de Valennia
se en pere Sambris Laurador habitador de valen
ria

+

La Sentencia y autenticacion de esta en lo que
monesterio de Valde crist en caly d' ahora

sentencia contra la villa de Linares